

4. A Romániai Szövetséges (Szovjet) Ellenőrző Bizottság távirata Sănătescu tábornoknak. Bukarest, 1944. november 12.

Nr. V.150

*Sănătescu úrnak
Románia miniszterelnöke
hadtestparancsnok részére*

1944. október 14-én az erdélyi Gyergyószentmiklóstra 5–600 főből álló „Iuliu Maniu Gárdának” nevezett román egység érkezett, Olteanu Gavril ezredessel az élén, és olyan lépéseket tett, amelyek nem egyeztethetők össze a német fasizmussal szemben vívott harc általános menetével.

Folyó év október 21-én Olteanu ezredes parancsára Gyergyócsomafalván letartóztaták: Bormas Mihait [*Barmos Mihályt?*] a falu előljáróját, Orbán László lelkészt, Bormalis Ignat [*Bartalis Ignác?*] tolmácsot és Maloros Stefan [*Majoros István*] szatócsot [raktárost?]. A letartóztatásokra az a tény adott okot, hogy ezen személyek lelkiismeretesen dolgoztak és segítettek a Szovjet Parancsnokságot, és a Vörös Hadsereget élelmiszerral és takarmánnyal ellátni. Mikor a gyergyószentmiklósi szovjet parancsnok kérte Olteanu ezredest, hogy küldje el a letartóztatottakat, ez utóbbi a parancsnokságnak sértő és fenyegető hangú írásos választ küldött, és megtagadta a letartóztatottak átadását, kinyilatkozva, hogy azok politikai bűnösök.

Szintén Gyergyószentmiklóson szervezték meg egy emlékmű építését, a Vörös Hadsereg elesett tisztjeinek és katonáinak emlékére. Október 12-én az Olteanu ezredes egységéhez tartozó Procuror László [*sic!*] tisztii szolgálja elmenvén az emlékművet építők mellett, azt mondta a munkásoknak, hogy fölöslegesen dolgoznak, és hogy a szovjet parancsnokság távozása után le fogják rombolni az emlékművet és kinyitják a sírt.

Figyelmen kívül hagyván, hogy a Vörös Hadsereg által felszabadított Erdélyben tilos a román közigazgatás bevezetése, Dés városába megérkezett a román csendőrség a megyei közigazgatással, 1944. október 25-én Besztercebé hasonlóképpen megérkezett egy rendőrségi parancsnokság Niculescu Paul alezredes vezetésével, aki visszautasította, hogy elhagyja a várost, a szovjet parancsnokság ilyen értelmű kérése ellenére.

A Szövetséges Ellenőrző Bizottság fel van hatalmazva [*annak közlésére, hogy*]:

1.) Megismételjük, hogy a Vörös Hadsereg által felszabadított Erdélyben tilos a román közigazgatás bevezetése.

2.) Az önkéntesekből és csendőrökből álló ezred katonáinak ellenséges akcióit illetően, amelyek veszélyt jelentenek a Vörös Hadsereg katonáinak emelt emlékmű építésére, a szovjet parancsnokság részére küldött sértő és fenyegető hangú hivatalos válasza miatt az ezred parancsnokát el kell távolítani és a Vörös Hadsereg elleni uszító tevékenységért törvényszék elé kell állítani.

3.) Amennyiben eme ezred nem mint a román hadsereg rendes egységeként lép fel, nem az állam tartja fenn, hanem a helybeli lakosság kizsákmányolásából tartja fenn magát, túllépvén így a törvény határait, úgy ezt az ezredet azonnali hatállyal fel kell számolni. Az embereket Erdélyből ki kell vonni.

4.) Amennyiben ezt a kérést 1944. november 17-ig nem teljesítik, úgy abban az esetben a Vörös Hadsereg fegyveres ereje lesz hivatva ezt az ezredet felszámolni.

*A Romániai Szövetséges Ellenőrző Bizottság helyettes elnöke,
Vinogradov brigádtábornok
A Romániai Szövetséges Ellenőrző Bizottság vezérkari főnöke,
Vasziljev gyalogsági brigádtábornok*

Țurlea, Petre: Faș martiri maghiari pe pământul românesc. Bravo Press, 1996. București, 121-123. o.